

Lovforslag nr. **L 10**

Folketinget 2010-11

Fremsat den 6. oktober 2010 af kirkeministeren (Birthe Rønn Hornbech)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi

(Præcisering af bemyndigelsesbestemmelse om udbetaling af kapitaler)

§ 1

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 583 af 31. maj 2010, foretages følgende ændring:

1. I § 21 b, stk. 2, udgår »bortset fra gravstedskapitaler«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. december 2010.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

I forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 47 af 28. januar 2009 om ændring af lov om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning, lov om folkekirkens økonomi og forskellige andre love (L 27/2008) er der opstået en utilsigtet fejl, som betyder, at kirkeministeren ikke kan fastsætte regler om udbetaling af gravstedskapitaler, som er indbetalt til stiftsmidlerne før 1. januar 2007. Disse gravstedskapitaler kan derfor fremover ikke udbetales til de lokale kirkekasser.

Formålet med dette lovforslag er at genskabe muligheden for, at kirkeministeren kan fastsætte regler for udbetaling af disse gravstedskapitaler og dermed sikre en fortsat opretholdelse af den lokale kirkelige økonomi. Lov nr. 47 af 28. januar 2009 trådte i kraft 1. januar 2010, men da gravstedskapitalerne først hjemfalder pr. 31. december og dermed næste gang den 31. december 2010, har lovændringen endnu ikke fået virkning.

Hvis lovforslaget vedtages i efteråret 2010, kan der inden jul udstedes en ny bekendtgørelse, som fastsætter regler om, at gravstedskapitaler, der er indbetalt til stiftsmidlerne før 2007, også fremover skal udbetales til de lokale kirkekasser. På den måde ophæves den utilsigtede virkning for menighedsrådene, som er en følge af ændringen af økonomiloven med lov nr. 47 af 28. januar 2009.

2. Lovforslagets baggrund

Gravstedskapitaler er betegnelsen for borgernes indbetalinger for vedligeholdelse af et gravsted i den periode, hvor borgeren har brugsretten til gravstedet (gravstedsaftale). Vedligeholdelsesperioden vil typisk være 10 år for urnebegravelsespladser og 20 år for kistebegravelsespladser (fredningstiden). Det er menighedsrådene, som bestyrer kirkegårdene, men borgernes betaling for vedligeholdelse af gravsteder indbetales til stiftsmidlerne, som forvaltes i de enkelte stifter.

Siden 5. juni 1996 er gravstedskapitalerne blevet udbetalt til vedkommende kirke, når vedligeholdelsesperioden er udløbet, dvs. typisk efter 10 eller 20 år. Udbetalingen er sket til nedsættelse af den kirkelige ligning (den lokale kirkeskat).

Dette udbetalingsmønster blev imidlertid ændret med vedtagelsen af lov nr. 210 af 20. marts 2006 om ændring af lov om folkekirkens økonomi (Forenkling og bedre styring af fællesfonden) (L 74/2005).

Vedtagelsen af denne lov betød, at gravstedskapitaler, der vedrører vedligeholdelsesaftaler indgået 1. januar 2007 eller senere, udbetales efter et serieprincip, jf. økonomilovens § 23, stk. 1, 2. pkt., sammenholdt med ikrafttrædelsesbestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 3. Af bemærkningerne til lovforslaget (L 74/2008) fremgik, at de gravstedsaftaler, der var indgået før 1. januar 2007, fortsat skulle udbetales til kirkekasserne efter de hidtil gældende regler for hjemfaldne gravstedskapitaler.

I forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi (Forenkling og bedre styring af fællesfonden m.v.) (L 74/2005) er der i de almindelige bemærkninger afsnit 3.3-3.5 en udførlig redegørelse for baggrunden for det nye udbetalingsmønster for gravstedskapitaler.

Med lov nr. 1566 af 20. december 2006 om ændring af folkekirkens økonomi, lov om menighedsråd, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og forskellige andre love (Budgetlægning for kirke- og præstegårdskasserne, ændret sammensætning af og opgaver for stiftsøvrigheden, aflastning af provsten for administrative opgaver m.v.) (L 27/2006) blev bestyrelsen af de indbetalte kirke- og præsteembedekapitaler, hvoraf forudbetalt gravstedsvedligeholdelse udgjorde hovedparten, flyttet fra stiftsøvrighederne til stiftsudvalgene vedrørende økonomi. Loven berører ikke det nye udbetalingsmønster for gravstedskapitaler.

De nærmere regler om udbetaling af gravstedskapitaler blev fastsat af kirkeministeren i § 7 i bekendtgørelse nr. 12 af 4. januar 2007 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler.

Den nævnte bekendtgørelse er udstedt i medfør af myndigheden til ministeren om at fastsætte regler om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler, jf. den dagældende økonomilovs § 23, stk. 1.

Bekendtgørelsen er nu ophævet og afløst af bekendtgørelse nr. 758 af 23. juni 2010 om bestyrelse af kirke- og præsteembedekapitalen, som på grund af manglende hjemmel ikke indeholder bestemmelser om udbetaling af gravstedskapitaler vedrørende gravstedsaftaler indgået før 1. januar 2007.

Med lov nr. 506 af 12. juni 2009 om ændring af lov om folkekirkens økonomi (Etablering af permanente stiftsråd) har stiftsrådet overtaget stiftsudvalget vedrørende økonomis kompetencer for så vidt angår kapitalforvaltningen i stiftet.

3. Gældende ret

Bestemmelserne i lov om folkekirkens økonomi om folkekirkens kapitaler er senest ændret ved lov nr. 47 af

28. januar 2009 om ændring af lov om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning, lov om folkekirkens økonomi og forskellige andre love (L 27/2008). Med ændringen er der indsat en ny § 21 b, stk. 2, i økonomiloven, som ved siden af den hidtidige bemyndigelse vedrørende bestyrelsen af kapitalerne præciserer ministerens adgang til at fastsætte regler om kapitalernes udbetaling. Den nye bestemmelse er trådt i kraft 1. januar 2010 og betyder, at kirkeministeren kan fastsætte regler om udbetaling af kirke- og præsteembedekapitalen bortset fra gravstedskapitaler.

Bestemmelsen i økonomilovens § 21 b, stk. 2, betyder imidlertid, at der fra 1. januar 2010 ikke er hjemmel til, at kirkeministeren kan fastsætte regler om udbetaling af gravstedskapitaler vedrørende gravstedsaftaler indgået før 1. januar 2007.

Det fremgår af lovforslagets generelle bemærkninger (L27/2008), at der historisk har været et ønske om at maksimere omfanget af stiftsmidler med henblik på at sikre tilstrækkelige midler til udlån. Som følge af en stærk vækst i omfanget af gravstedskapitaler i de seneste årtier er dette ikke længere en aktuell problemstilling. Det er i dag under halvdelen af kapitalerne, der er udlånt til kirker og præsteembeder; resten er placeret i obligationer. Det nævnes endvidere, at udbetalingen af gravstedskapitaler er omlagt fra og med 2007, således at kapitaler af nye vedligeholdelsesaftaler bliver udbetalt efter et serieprincip over vedligeholdelsesaftalens løbetid. For tidligere aftaler bliver hovedstolen først udbetalt, når vedligeholdelsesaftalen er udløbet. Denne omlægning vil alt andet lige betyde en reduktion af gravstedskapitalerne med ca. 1/3, når den er fuldt indfaset, men på grund af væksten i nye aftaler forventes gravstedskapitalerne uanset omlægningen fortsat at vokse i de kommende år. Der vil således fortsat være rigelige midler til at dække lånebehovet.

Intet sted i bemærkningerne fremgår det, at der er tilsigtet en ændring i udbetalingsmåden for kapitaler fra før 1. januar 2007.

Hovedsigtet med ændringen af økonomiloven ved lov nr. 47 af 28. januar 2009 var at styrke menighedsrådenes mulighed for økonomisk styring, bl.a. gennem sammenlægning af kirke- og præstegårdskasserne, og at forenkle reglerne om kirke- og præsteembedekapitaler ved en sammenlægning af disse kapitaler. Derimod var det ikke tilsigtet, at hjemfaldne gravstedskapitaler fremover ikke skulle udbetales til menighedsrådene til nedsættelse af den kirkelige ligning. Beløbsmæssigt udgjorde udbetalingen for de gravstedskapitaler, der hjemfaldt i 2009, ca. 105 mio. kr.

Ordningen med udbetalingen af hjemfaldne gravstedskapitaler ultimo året har som nævnt i afsnit 2 eksisteret siden midten af 1990'erne, og menighedsrådene og provstiudvalgene har således indrettet sig på, at der fortsat sker udbetaling af hjemfaldne gravstedskapitaler.

Bekendtgørelse nr. 758 af 23. juni 2010 om bestyrelse af kirke- og præsteembedekapitalen indeholder på grund af den nævnte hjemmelsproblematik ikke bestemmelser om udbetaling af gravstedskapitaler, som er indbetalt til stiftsmidler før 1. januar 2007.

4. Lovforslagets nærmere indhold

Med lovforslaget foreslås, at bestemmelsen i økonomilovens § 21 b, stk. 2, ændres sådan, at kirkeministeren igen kan fastsætte regler om udbetaling af hjemfaldne gravstedskapitaler.

Bemyndigelsen vil blive brugt til, at kirkeministeren i en bekendtgørelse fastsætter regler om, at gravstedskapitaler, der er indbetalt til stiftsmidlerne før 1. januar 2007, udbetales, når de hjemfalder, det vil sige når vedligeholdelsesaftalen ophører.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for staten, kommuner og regionerne.

Lovforslaget sikrer opretholdelse af den nuværende lokale kirkelige økonomi. Hvis lovforslaget ikke vedtages, vil der ikke kunne ske udbetaling af hjemfaldne gravstedskapitaler til kirkekasserne til nedsættelse af den kirkelige ligning. Det vil påvirke den lokale kirkelige økonomi enten i form af besparelser for de enkelte menighedsråd, eller ved at den lokale kirkelige ligning (kirkeskatten) sættes op.

Beløbsmæssigt udgjorde udbetalingen for de gravstedskapitaler, der hjemfaldt i 2009, ca. 105 mio. kr.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder mv.

Et lovudkast har været sendt i høring hos samtlige stiftsråd, samtlige stiftsøvrigheder, Landsforeningen af Menighedsråd og Danmarks Provsteforening i perioden 10. august til 7. september 2010.

Der er modtaget høringssvar fra 6 stiftsråd, 7 stiftsøvrigheder, Landsforeningen af Menighedsråd, Danmarks Provsteforening og Finansministeriet.

Høringssvarene er beskrevet i høringsnotatet, som er fremsendt til Folketingets Kirkeudvalg i forbindelse med lovforslagets fremsættelse.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for staten, regioner og kommuner	Ingen	Ingen konsekvenser for staten, regioner og kommuner. Hvis lovforslaget ikke vedtages, kan det medføre besparelser for de enkelte menighedsråd eller en stigende kirkeskat.
Administrative konsekvenser for staten, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Den foreslåede ændring af § 21 b, stk. 2, indebærer, at kirkeministeren igen kan fastsætte regler om udbetaling af hjemfaldne gravstedskapitaler, som er indbetalt til stiftsmidlerne før 1. januar 2007.

Lovforslaget vil dermed give mulighed for, at den retstilstand for udbetaling af hjemfaldne gravstedskapitaler, som har været gældende fra midten af 1990'erne og indtil udgangen af 2009, kan videreføres.

Bemyndigelsen i § 21 b, stk. 2, vil blive brugt til i en bekendtgørelse at fastsætte regler om, at gravstedskapitaler udbetales til kirkekasserne, når de hjemfalder efter, at vedligeholdelsesaftalen er ophørt, hvilket typisk vil sige efter en periode på 10 eller 20 år.

Med forslaget sikres en opretholdelse af den nuværende lokale kirkelige økonomi allerede i 2010, idet gravstedskapitalerne først hjemfalder pr. 31. december.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. december 2010. Dermed sikres det, at kirkeministeren kan udstede en bekendtgørelse sådan, at de gravstedskapitaler, der er hjemfaldet i løbet af 2010, kan udbetales til menighedsrådene til nedsættelse af den kirkelige ligning.

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde. Bestemmelsen indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 583 af 31. maj 2010, foreta-
ges følgende ændring:

§ 21 b. ---

Stk. 2. Kirkeministeren kan fastsætte regler
om udbetaling af kirke- og præsteembedeka-
pitalen bortset fra gravstedskapitaler.

1.I § 21 b, stk. 2, udgår »bortset fra gravsteds-
kapitaler«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. december 2010.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grøn-
land.